

FORTUMIN ON PALAUTETTAVA VAELLUSKALOJEN LUONNONKIERTO KEMIJOKKEEN

Fortumin Simon-Erik Ollus vastasi Villilohi ry:n edustajille käyttäen yleisöä harhaanjohtavia käsitteitä ja puolustellen yhtiön patojen onttoa lainmukaisuutta. (HS Mielipide, 4.1.2022).

Yhtiön viestintää purskutellessa maku on kovin karvas. Johtaja puhuu kalojen siirtolaitteistosta, mutta muotoilee sanansa sopivammin – ”hyvä esimerkki toimivasta vaellusyhteystä.”

Yhtiö haki tälle hydrauliselle kalahissille valtion rahaa, mutta viranomainen hylkäsi hakemuksen, ”NOUSU” -hankkeen rahat on tarkoitettu hallitusohjelman mukaisesti vaelluskalakantojen elvyttämiseksi. Kriteerit eivät täyty. Siirtolaite ei ole vaellusyhteys.

Myös EU:n lainsäädännön kriteerit vaativat vaellusyhteydeltä enemmän kuin tekninen siirtolaite tarjoaa. Vaellusyhteys on ekologinen jatkumo, jota pitkin kalat ja muut eliöt voivat omin avuin ja tarpeidensa mukaan liikkua joessa kaikkina vuodenaikoina. Uomassa on oltava elinympäristön säilymisen turvaava virtaama myös talvella.

Johtaja vakuuttaa patojensa lainmukaisuutta. Kuitenkin Suomen viranomaista ja tuomioistuimia sitovaan vesiputedirektiiviin nojaten EU:n komissio muistuttaa Suomea vaellusyhteyksien ja ekologisten ympäristövirtaamien puutteista. Näissä puutteissa Fortumilla onkin epävirallinen Suomen ennätys – vaatimukset eivät toteudu yhdessäkään sen suomalaisessa padossa. Tämän linjan mukainen on tilanne myös mahtavalla Kemijoella, ei yhtäkään ohitusuomaa, yhdessäkään Fortumin padossa.

Viranomainen on kuitenkin havahtunut. Lakiin perustuen se vaatii muutosta Kemijoen kalatalousvelvoitteisiin ja voimaloiden lupiin. Fortum Oyj:n pääomistama Kemijoki Oy vastustaa. Ovelasti se myös teeskentelee haluavansa rakentaa kalatien Kemijoen Taivalkoskelle. Suunnitteilla on kuitenkin lain ja viranomaisen kriteerit täyttämätön ratkaisu. Ei ekologista jatkumoa. Ei jatkuvaa ja riittävää, elämää ylläpitävää, ekologista ympäristövirtaamaa. Ei sitoutumista läpäisytehokkuuteen. Ei sitoutumista luonnollisesti lisääntyvien vaelluskalakantojen palauttamiseksi.

Suunnitelman tulisi esittää luonnonmukainen ohitusuoma, jota pitkin kykenisi nousemaan vuosittain kymmeniä tuhansia kaloja.

Fortum Oyj:n vapaaehtoisuuteen ei voi luottaa. Lupaviranomaisen tulisi käsitellä Kemijoki Oy:n Taivalkoskelle jättämä lupahakemus vasta, kun se on ratkaissut Kemijoen uudet kalatalousvelvoitteet ja määrännyt vaellusyhteyden avattavaksi niin, että luonnollisesti lisääntyvät vaelluskalakannat palautuvat autoitettuun vesistöön.

Toisen Maailmansodan jälkeisten poikkeuslakien aikainen lajikatoa tuottava autoittaminen on päätettävä – sähköä on kyettävä tuottamaan elävässä lohijoessa. Vain siten voidaan täyttää eurooppalaiset kestävyyskriteerit. Lohi ja sen luonnollinen lisääntyminen on palautettava!

Mika Suutari-Jääskö (Ounasjoki)
puheenjohtaja
Villilohi ry

Kari Kilpimaa (Kemijoki)
I varapuheenjohtaja
Villilohi ry

Veikko Rantala (Oulujoki)
II varapuheenjohtaja
Villilohi ry

Sami Myllymäki (Iijoki)
hallituksen jäsen
Villilohi ry